

INTERJÚ SZABÓ KÁROLY KÉPZŐMŰVÉSSZEL

Mező Péter Dániel

Mező Péter Dániel (2023): Interjú Szabó Károly képzőművésszel. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2023/2. 105-115. DOI [10.35405/OXIPO.2023.2.105](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2023.2.105)



Az interjú célja, hogy portrét rajzoljon a „Lehetetlenség-gyakorlatok” alkotójáról, Szabó Károly képzőművészről, egyetemi oktatóról és művésztanáról. Az interjú négy átfogó témakört érint. Mindenekelőtt bemutatjuk a művészt, Szabó Károlyt, majd a művészetéről és általában véve a művészetéről vallott gondolatairól, végül pedig a művészetpedagógiával kapcsolatos

véleményéről esik szó. Az alábbiakban Szabó Károlyra az Sz.K. monogrammal, az interjút felvevő Mező Péter Dánielre pedig M.P.D. monogrammal történik hivatkozás.

A művésztől

M.P.D.: Honnan ered a művészet iránti érdeklődésed? Családi indíttatás, gyermekkori élmény, általános, középiskolai, felsőoktatásbeli hatások irányítottak a művészeti tevékenységek felé?

Sz.K.: Egyszerű családban nőttem fel vidéken. Nem volt a családban senki, aki korábban a művészi pályán mozgott volna és magamat se tartottam soha külön, furcsa vagy művész hajlamú fiatalnak. Szóval nem éreztem késztetést az anyaméhben, hogy ecsetet fogjak.

Kiskoromban rengeteget rajzoltam és vonzott minden, ami a barkácsolással és „bütyköléssel” kapcsolatos volt. Emellett jártam színjátszó körbe, sportkörökbe, bár ez inkább a súlyom miatt volt és nem az én kedvtelésemből... És persze rajzsakkörre

is. Innen jött a döntés, hogy a középiskola olyan legyen, ahol foglalkozhatok a vizualitással. Ám ekkor sem volt bennem az a „tűz”, amire sokan gondolnak a téma kapcsán, vagy amivel egy olcsó életrajzi filmet meg lehet tölteni.

A 4. év végén jött egy nagy „döbbenet”. Akkor ugyanis megfigyeltem, mit is tettem le addig az asztalra. Rengeteg elismerést kaptam addigra, de mégis az volt az első olyan alkalom, mikor láttam, mennyire kevés mindez. Nem hibáztattam akkor se, most se senkit. Meglehet, hogy még magamat sem. Mindenesetre az a pillanat egy pálfordulásnak nevezhető. Az egri egyetemre kerültem, egy nagyon jó mesterhez, Földi Péterhez, akivel egy évig dolgoztunk együtt. Ekkor már semmi más nem foglalkoztatott. A kötelező dolgokat is csak a kötelesség miatt csináltam meg.

Nagy hezitálás és gondolkozás után hoztam meg a döntést, hogy beadjam jelentkezésemet a Magyar Képzőművészeti Egyetemre, festő szakra. A dilemmát az egri hangulat okozta: nagyon jól éreztem ott magamat, de tudtam, ha ezzel szeretnék foglalkozni, lépni kell!

M.P.D.: Kik és miként hatottak eddigi művészeti pályafutásodra, művészetedre?

Sz.K.: Nehéz ezt néhány emberre redukálni. Nem akarok kliséket írni, hogy majdnem mindenki, akivel több ideig dolgoztam együtt, tanított az mind fontos, de valami hasonló lenne a válaszom. Még

azoknak a jelenléte is nagyon meghatározó lett, akikkel nehezebben tudtam kommunikálni.

Nem vagyok egy kifejezetten könnyen megnyíló, aktív, elsőként véleményt formáló és annak hangot adó típus. Megfigyelő alkat vagyok. Ennek van rengeteg pozitív hozadéka és természetesen nehézségeket is hordoz.

Találkoztam nyitott, az emberi kapcsolatokra nagy hangsúlyt fektető oktatókkal, akikhez, mint barátomhoz is szólhattam és volt olyan is, aki inkább a szakmai nyelvezetet kérte, szerette és engedte. Ott volt a saját korosztályom és az idősebbeké is, amiket megismertem. A sok azonosság mellett rengeteg különbséget vettem észre köztük is a nagy csöndességemben. Ez a mai napig így van.

Igaz, többször jut eszembe utólag, hogy jó lett volna „megszólni”, de ez már más kérdés. Végül is élvezem, hogy szemlélődöm.

M.P.D.: Melyek a főbb mérföldkövei az eddigi művészi pályafutásodnak?

Sz.K.: Sok olyan dolog részese voltam már, melyek nagyon fontosak. Lehetne alkalmat, iskolát megemlítenem, de az én olvasatomban ez egy folyamat. Egyik jöhet a másikból, de lehet, hogy épp valami mellék szál révén alakulnak a dolgok. Néha én irányítok, néha a környezetem. Amennyire szeretném ezeket a dolgokat egyszerűen rendbe szedni magamban, úgy lesz egyre lehetetlenebb.



M.P.D.: Ha visszatekintesz művészeti pályafutásodra, van bármi, amit máshogy, tudatosabban vagy éppen kevesebb megfontoltsággal csináltál volna?

Sz.K.: Nem akarok változtatni semmin, ami elmúlt. Nem gondolom, „ha ott és akkor nem úgy, hanem...”, akkor most ugyan ez lenne, csak jobb és könnyebb. Legalább egy dolog van, amit talán nem ártana még csiszolnom és javítanom: ez az önmenedzselés. Ebben mindig piszok rossz voltam. De ha leírtam korábban, hogy szemlélődő alkat vagyok, akkor ezen is mit lamentálok...

M.P.D.: Milyen művészeti tevékenységre vonatkozó terveid vannak a közeljövőben?

Sz.K.: Azt gondolom, folyamatosan dolgozom. Ez nem jelenti, hogy minden nap öntök egy „betonkenyeret”, de az évek óta foglalkoztató kérdések szinte napi szinten feljönnek bennem.

Egyébként is egy-egy munka elég sokáig érlelődik bennem. E miatt is, a munkámban nem jelennek meg aktuál, napi

politikai, társadalmi kérdések. Ennek ellenére van/lehet mégis ilyen olvasata a munkámnak? Meglehet, és ennek csak örülök. Azt gondolom, ha valami kibontható és újabb és újabb értelmezések olvashatók ki belőle, az az a fajta gazdagság, ami értéknek tekinthető.

Röviden igen, most is újabb munkákon gondolkodom és dolgozom.

A művekről

M.P.D.: Eddigi alkotásaidra visszatekintve, léteznek-e adott témákkal, technikákkal jellemezhető művészeti korszakaid? Ha igen, milyen évszámokhoz, témákhoz vagy technikákhoz köthetők azok? Mi lehet az oka a korszakoknak, váltásoknak, vagy azok hiányának?

Sz.K.: Azt mondanám, vannak olyan kérdések és problémák, melyeket a festéssel közelíték meg és vannak, amikhez más alkotói nyelvet használok. Más foglalkoztat a két dimenziós kép világában és más, amikor egy adott teret „töltök fel/meg”.

Korszakokról nem tudok beszélni. A „Lehetetlenség-gyakorlatok” az egy olyan gyűjtőnév, amivel az elmúlt 10 év installatív munkáit szoktam egy ernyő alá vonni. Külön projektek, munkák vannak, de mégis van egy olyan közös nevező, ami mind-egyikhez jó. Ezt nem kényszeresen „akarom hozni”. Ahogy írtam, foglalkoztatnak dolgok, amik hasonló kérdéseket generálnak.

M.P.D.: Szeretsz eltérni a megszokottól és kipróbálni eltérő „műfajokat”?

Sz.K.: Ha a munka közben azt látom, vagy ha munka úgy kívánja, hogy eddig nem használt médiumot, nyelvet alkalmazzak, akkor természetesen. A folyamat, amit bizonyos pontig én tervezek, alakítok és felügyelek, az egy bizonyos nyelven tud a leginkább „megszólalni” – habár ez a nyelv lehetne másik is, de úgy dadogó lesz. Erre figyelni kell! Ez egy nagyon fontos kérdés az alkotói folyamatban.



M.P.D.: Van vagy vannak olyan témák, amiket szívesebben feszegetsz, mint másokat? Esetleg van olyan, aminek megjelenítésétől fészegsz?

Sz.K.: Amin dolgozom, azt szívesen kutatom. Ebben nincs csapongás, azt gondolom az utóbbi évek felépített koncepció mentén haladnak, amin belül széles a „szabadsági fokom” és feszegetem is ezeket a határokat. Nem sok tabu maradt az életünkben, amihez még nem nyúltunk, vagy amihez nem nyúlunk – mint valami

közös ki nem mondott, de tartott egyezség. Ezekből is volt már egy, amivel dolgozni kezdtem. Nagy felháborodás lett szűk, szakmai körben, sőt, elmaradt a befejezése. Hogy miért? Nem a félelem miatt... Inkább az, hogy amiről én akartam beszélni, azt olyan elemekkel építettem fel, ahol a jelentések teljesen elvitték a munkát egy másik olvasatba, még hozzá nem szerencsés módon. Ott nem alakult ki egy termékeny hiba. Természetesen az alkotói folyamatban van ilyen. Félretettem a művet, de el fog készülni!

M.P.D.: Milyen témákat ragadsz meg alkotásaidban?

Sz.K.: Munkámban kevés elemmel és olyan fogalmakkal dolgozom, melyek gazdag jelentéstartalommal bírnak. Nagyon fontos számomra a munkák koncepciózus megtervezése, a konstrukciók, objektumok, képek nem pusztán vizuális élménye, hanem annak mélyebb, néha filozofikus tartalma is. Külön projekteknek tekintem a téri és festészeti tevékenységem. Ennek ellenére felismerhető, hogy az alkotói elmélyült folyamat vizualizációja és a befogadói oldal aktív jelenléte a térben és a munkában, mind a két területen, együttesen jelen van. A téri munkáimban (például a „Lehetetlenség gyakorlatokban”) gyakran használok terhelte fogalmakat, egyszerű hétköznapi anyagokat és társításokat. Szigorú és többszörös redukciót folytatok, már a tervezés fázisában is. A koncepcuális művészet textuális jellegét erőteljesen vi-

szem bele a kézzel fogható, gyakran az anyagszerűséget alkalmazó téri elrendezéseimbe.

A festészet terén tovább folytatom a kép fogalmának kiterjesztését. Habár korábbi időszakok kiaknázták a médium végpontjait, azt gondolom a digitális világ térhódítása és az információ hangsúlyos jelenléte minden esetben újabb lehetőséget kínálnak e nyelvnek használatához.

Ennek ellenére továbbra is fontosnak tartom a klasszikus festészeti világ felől is megközelíteni az új aspektusokat, melyek vissza is hatnak, és új nézőpontokból tehetünk fel újabb kérdéseket.

M.P.D.: Egyik, az interjúban már többször említett projekted címe: „Lehetetlenség gyakorlatok”. Mit értsünk a „lehetetlenség gyakorlatok” kifejezés alatt? Mit gondolsz magának a lehetetlennek a fogalmáról, mit tekintesz annak?

Sz.K.: Rég találtam ki ezt a gyűjtőnevet a munkáimnak. Az én olvasatomban annak a gyakran abszurd, minimalista világnak a rövid összegzése, mellyel a munkáim jellemezhetők. Ugyanakkor maga az alkotói szabadság és önkény, mely minden alkotó előtt ott van, mint lehetőség, egyfajta lehetetlen helyzetet is generál. Nem tudom és nem is foglalkoztat a művészet fogalma, de az talán kijelenthető, hogy az az érzékelés és újra fogalmazás, ami az alkotás során megjelenik a mindennapokhoz képest, sokkal „érzékenyebb”.

Folytatni lehetne még e sort, de hasonló körbeírások lennének csak. Ezt a körbejárást, puhatólózást is nevezhetjük lehetetlenségnek. Bizonyos olvasatban az alkotás egy lehetetlen folyamat.

M.P.D.: Megjelenik bármilyen formában a COVID által „megfertőzött” helyzet az alkotásaidban?

Sz.K.: A pandémiás helyzet mindenki életére hatással volt. Az eddig megszokott rend – ami a terveinket alakította – egy időre felborult. Hogy globálisan és maradandóan milyen mértékben változik meg a világunk, azt nem tudom. Vannak elképzeléseim és ezek a munkáimban is valahol visszaköszönnek. De nem nevezem covid-munkának, amit csináltam, amit csinálok.

M.P.D.: Milyen technikát, eszközt részesítesz előnyben a művészeti alkotótevékenységed során?

Sz.K.: Ahogy korábban említettem, az éppen adott munka határozza meg, hogy milyen nyelvezetet, eszközt, módszert használok. Szerethetek bármit, az a fontos, hogy ami foglalkoztat, ahhoz a megfelelő nyelvet alkalmazzam.

A művészetről

M.P.D.: Mit gondolsz arról, hogy mi a művészet célja?

Sz.K.: Akár egy teljes beszélgetést lehet szentelni ennek az egy kérdésnek több

résztevővel, ami érdekes meglátásokat hozhat, de egy válaszban ide belesűríteni, hogy mit gondolkod ezzel kapcsolatban... Azt gondolom, nem lenne eredményes.”



M.P.D.: Lehet-e a művészet (pedagógiai, pszichológiai, politikai, marketing stb.) eszköz? Vagy, ha már eszközként használunk valamit, akkor az már nem művészet?

Sz.K.: A fõnt említett területek már rég használják a művészet eredményeit, nyelvi lehetőségeit és így tovább. Adott területek nem csak „szerették és szeretik”, támogatják és támogatják, de teremtették és teremtik is azt. Nem könnyű errõl kategorikus kijelentést tenni.

Ha valamit használ a hatalom, a tudomány az már nem művészet? Ezt leírni is furcsa. Ahogy ezek a területek használják azt, vagy ismétlik, az nevezhető nehezen művészetnek. Bár azt gondolom, ennek ellenkezőjére is találunk példát.

M.P.D.: Szerinted lehet a művészetet jó vagy rossz célra használni? Meg lehet egyáltalán különböztetni a jó vagy

rossz célt, vagy csak annyi létezik, hogy cél?

Sz.K.: Nézzük meg, mi mindenre képes az ember – nem a művészet területén. Mennyi mindent elért, ami hihetetlen boldogságot hozott, míg a másik eredményei félelmet keltettek. Ez után azt gondolom, nyugodt szívvel kijelenthető: persze, képesek vagyunk jóra, rosszra, bármi célra felhasználni bármit (művészetet is). Hirtelen eszembe jutott, hogy néhány éve újra felmerült a CIA 50-60-as évekbeli tevékenysége a kultúra területén...

M.P.D.: A közelmúltbeli COVID járvány miatti korlátozásokkal jellemezhető helyzetben a kiállítások igazán megszorított körülmények között lehettek megtartva, ha egyáltalán megrendezésre kerülhettek. Milyen negatív vagy akár pozitív hatásai lehetnek mindennek a művészekre, a közönségre, a művek kereskedelmére?

Sz.K.: Szinte mindenkinek lépni kellett, hogy életben maradjon. Múzeumok, galériák, aukciós házak kényszerültek változtatásra és közönség megtartásra/toborzásra. Kifejezetten jó „ötletek” és megvalósításokról is tudunk, illetve vannak klasszik felépített tárlatok, online tárlatvezetéssel. Lassan kialakul majd ennek is a „kritikája”, ami tovább finomítja ezt a digitális létet. Hozhat ez pozitívumot is, bármennyire is borúsán látunk most mindent. Ahol van monitoring, lehetőség az

elengedésre és nyitottság a próbálkozásokra, ott tudunk eredményekről beszélni. De ez hosszú folyamat. Pánikhelyzetben mindenki megoldást akar a problémára, olyat, ami máról holnapra elixír. Persze, az is lehet, mindezt csak az én szemlélődő alkatom látja így és gyors, próbák, bukások-felállások sorozata szükséges.

A műkereskedelem pénzről szól. Senkit nem „árulnak”, mert szépen fest. Ha valaki eladható, bekerülhet egy keringésbe. A pandémiás időszak során lehetett olvasni, hogy „jó befektetés a műtárgy jelen helyzetben”, sőt, össze lehetett találkozni felmérésekkel is, hogy óriási tartalékokat halmoznak fel az emberek. Tudom, ez most sokaknál kiveri a biztosítékot, hogy nonszensz dolgokat írok, mert hányan mennek tönkre, de higgyük el, eddig is egy szűk réteg tartotta életben a művészet területét. Drágulás várható a pandémia után, bepörögnek a piacok, minden eladható lesz, de persze ezalatt nem a „márket-plészre” gondolok.

M.P.D.: Mi a véleményed a virtuális múzeumok segítségével megvalósuló képzőművészeti kiállításokról? Milyen előnyei, hátrányai lehetnek a műalkotások 3D virtuális térben történő népszerűsítésének?

Sz.K.: Én azt gondolom, hogy ha megmutatjuk a monitoron át a kiállítást, az nem változtatás és nem is eredmény. Ez egy szükséges rossz, ami jobb a semminél.

Ebből több milliót is csinálhatunk, az még mindig egy helyben járás. Bemutatni egy képet, befotózni profin egy kiállítást és körbejárhatóvá tenni, vagy „berakni” egy 3D térbe: mindenre vannak próbák. Így hibák és sziszegések is. Azt gondolom, hogy még sok idő, mire az online térbe vitt kiállítás ugyanazt, vagy hasonló élményt tud nyújtani, mint egy bejárható kiállítás. Sőt, pont azt nem is fogja sose, hisz annak illata, atmoszférája van. Gyűjtőfogalomként azt mondanám, hogy a jelenlét egy kiállításban nem pótolható monitor révén látható képpel. De eljőhet az az idő, amikor annyi változást, változtatást hozunk a kiállítás élményén/fogalmán, hogy felhasználva a technológiát egy újabb élményképpünk lesz a kiállításokról. De meglehet ez csak utópia. Vagy megjelenik ez is és marad a korábbi is.

De nehogy félreértse bárki is a leírtakat! Azt hogy jelen helyzetben online tárlatok, tárlatvezetések, illetve egyéb kulturális programok vannak, remek dolognak tartom, kitartó munkát igénylő program ez! Valamint vannak olyan helyek is, ahol sikerült megtalálni a kommunikációs lehetőségeket a műértő és műkedvelő közönséggel. Nézzük meg a debreceni MODEM programjait. Elindult és folyamatosan dolgoznak azon, hogy ebben a helyzetben alkotókat szólaltassanak meg, beszélgetésre invitálnak nem csak szakmai kérdésekben. Mintha egy újabb ajtót nyitnának a közönség előtt, hogy a kiállítókkal ne csak és kizárólag a munkáról beszélgessenek, hanem magáról az emberről, a

munkájához vezető útról, lehetőségekről. Mintha a kulisszák mögé engednék tekintést. Ez korábban nem volt jellemző, inkább a megnyitók utáni 1-2 óra lehetősége volt csupán. Online koccintunk most. De a kirakatok, üres helyiségek, digitális megjelenések máshol is mind ezt a helyzetet szeretnék árnyalni. Akik igazán benne vannak ebben a folyamatban, azok most kulturális téren komoly küzdelmet folytatnak, hogy ez a terület is kevesebbet sérüljön.

De érdemes lenne a közönség oldalt is vizsgálni. Sokaknak mindig kifogás az idő, és a megjelenés... most kattintani kell, vagy elhaladni és pár percre megállni... Vajon megteszik?

M.P.D.: Mennyiben befolyásolja a technológia megjelenése a művészetet?

Sz.K.: Minden kor adott eredményei, felfedezései megjelentek a művészet világában is. Bemutatjuk, felhasználjuk a világonkat más összefüggésekben és más szemlélettel. Ha a tudomány változik, az egyes művészeti nyelveken megjelenhet. Se technokratának, se technofóbnak nem tartom magam. Ami körülöttünk, mögöttünk, előttünk van, azt igen is használhatjuk. Máshogy kell kérdeznünk, és más értelmezéseket kell megfogalmaznunk a különböző területek, nyelvek kapcsán. Ott nem lehet keverni-kavarni a dolgokat...

M.P.D.: Megfigyelhető, hogy egyre elterjedtebb cselekvés a „lájkvadász” a különböző közösségi médiákban. Mit gondolsz, ha a fiatalok csak egy kattintás erejéig látogatják meg az alkotásokat, az jót tesz a mű és művész hírnevének vagy sem?

Sz.K.: A mai fiatalok rövid ideig ragadnak le bármi mellett. Nem bántó kritikaként írom ezt, csak azt gondolom, ha görgetnek ezeken az oldalakon, ott 1-1 kép erejéig megállnak, nyomnak egy „lajkot” és már tovább pörgetnek is. Ha nagyon „bácsi-szagú” lennék, akkor félnék ettől és siránkoznék. De ez is csak egy újabb nyelv, egy újabb olvasata világnak. A fiatalok a mi általunk épített környezetben és szokásrendben pont olyan esetlenek, mint mi az övékben. De ebben semmi új nincs. Ez a szituáció pont annyi gondot hoz, mint korábban. Hogy a mű/művész hírnevére miként hat mindez? Azt gondolom nem fog senki és semmi beíródni a kultúra folyamába, ha őt/azt csak kis szívekkel akarják „hype”-olni. Ez továbbra sem „celeb világ”.

M.P.D.: Mit tanácsolsz a pályakezdő művészeknek, hogyan érvényesülhetnek leginkább?

Sz.K.: Amiről fentebb beszéltünk: az online tér. Rengeteg lehetőséget rejt magában, de pont az elmúlt néhány év azt is bizonyította, hogy a digitális bennszülött generációnak elég sok gondja van a tudatos

internet használatával. Nem elegendő a zuhany alatt is jelen lenni és posztolni, hanem azt a hatalmas adathalmazt, inger áradatot, ami nem csak a közösségi oldalak, hanem maga a „www”, azt valahogy kezelni is tudni kellene. No, azt kell egy kicsit tudatosabbá tenni, az jó lehetőség az önmenedzselés útján. Ám ez is egy szelet csupán.

A művészetpedagógiáról

M.P.D.: Utolsó témakörünk a művészetpedagógiára fókuszál. Miként tekintesz a művészetpedagógiára?

Sz.K.: Azt gondolom, itt fontos külön venni a művészeti képzést nyújtó intézményeket és azt, hogy milyen általános, a vizuális nyelv területén való jártasságot, könnyebb mozgást segítő képzésről beszélünk. Én nem tanítok olyan intézményben, ahol csak készségi tárgy és „megtűrt” óra a rajz és vizuális kultúra.

Sokszor kerülnek hozzám olyan diákok/hallgatók, akik az alapképzés mellett önképzéssel, plusz vállalással tanulnak, hogy erre a pályára kerüljenek. Náluk látható, milyen nehezen „fogalmazznak”. Abszurd az a helyzet, hogy a mindennapok ingereinek milyen nagy százaléka vizuális inger és azokat dekódolni mennyire nem tudjuk. Nem ismerjük e nyelv sajátosságait, nem tudjuk milyen a képzése, lehetőségei, hogyan árnyalunk benne... Nem tudunk különbséget tenni, mit jelent elmesélni valamit képen és megfogalmazni valamit vizuális nyelven. Ez óriási probléma!

M.P.D.: Melyek a képzőművészetre nevelés hazai erősségei és gyenge pontjai?

Sz.K.: Olyan intézményeket nézve, ahol nincs kiemelt művészeti képzés, ott nagyon gyenge a képzőművészetre nevelés, vagy inkább azt mondom, nincs is. Benne van a tantervben? Ki törődik ezzel? Nem tanítja senki. Kevés óraszám jut erre, nincs hozzá megfelelő tudás a kollégák részéről és a tanulók igénye erre... Azt ne is részletezzük. Biztos vannak kivételek, vagy olyan képzések, ahol ez nem így van, de sajnos nagyon ritka. Ez az igazság, kár ezt szépíteni.

M.P.D.: Véleményed szerint, hogyan lehetne ezen változtatni? Mire lenne szükség a magyar képzőművészeti nevelés erősítése érdekében?

Sz.K.: Ez is egy nyelv, hasonló ahhoz, mint amit beszélünk. Megismerhető, megtanulható, a szabályai megérthetők, de természetesen „árnyalunk”, gazdagítanunk is kell még ezeket.

Máig sokszor még mindig csak két témakörre fókuszálnak: ennek a nyelvnek a történetére és/vagy a kreatív gyakorlatra. Gondoljunk bele a következő analógiába: vajon megtanulhatunk beszélgetni, választékosan beszélni, úgy, hogy a beszéd kialakulásáról olvasunk? Azt gondolom a többség számára ez még nagyon kevés lenne. A száraz történet és a kreatív gyakorlat mellett a képdömpinget meg kell ta-

nítanunk „szűrni”. Ehhez olyan feladatokra van szükség, ami látottakat, a körülötünk lévő világot használja fel. Nem praktikus ismeretre gondolok, hanem olyan tudásra, ami segítségével mozogni tudunk ebben a térben.

M.P.D.: Mit gondolsz, a jelenlegi tantervek, tanítási módszerek mennyiben befolyásolják egy gyerek vagy fiatal felnőtt hozzáállását a művészethez?

Sz.K.: Módszerek terén több újítás jelenik meg. Próbálkozások, elképzelések, amik közül sok sikeres is. De ez kvázi ugyanaz az arány, mint a műgyűjtésnél. Igen kicsi az a szám, ami érintett e téren. A többség kapja az eddigi verziót. Elméletben már kidolgoztak annyi lehetőséget, hogy betemet minket a terv- és módszeráradat, de a megvalósítás valahol mindig elakad.

Már ovisoknak kell nyelveket beszélni, kiskorban szakosodni, és folytathatjuk a sort. Értem én, hogy olyan felnőtteket akarunk nevelni, akik a mostani világban könnyen le tudnak helyezkedni és adott terület magas szaktudásával rendelkeznek, de ehhez nem kellene a nevelés szót kicserélni tudásátadásra. Ha már nevelni szeretnénk, mert ugye azt azért még nem felejtettük el, hogy kellene, akkor tényleg jó lenne erre haladni.

Instillóztatással hova jutunk? Szakbarbárokhoz, akik nézik a körülöttük lévő világot, de nagyon keveset látnak belőle.

M.P.D.: Mi a véleményed a képzőművészettel történő nevelésről? A képzőművészetek révén fejleszthető például az intelligencia, a motoros képességek köre, a személyiség?

Sz.K.: A képzőművészet egy összetett terület. Az abban való jártasság egyértelműen olyan lehetőségekhez juttatja az embert, ami a személyiségét gazdagítja, árnyalja. Nem kizárólagosan kellene ráállni ennek a „képzésére”, de nem lenne szabad ezt így készségi szintjén kezelni!

M.P.D.: Napjaink képzőművész pedagógusainak nagyobb szabadságot, vagy több kötetmet kellene adni annak érdekében, hogy a tanulók újabb és újabb nemzedékét, ha nem is mind művésszé, de művészetbarát társadalom polgáraivá nevelhessék?

Sz.K.: Sajnos akármelyikre is voksolhatunk e felvetések közül, az nem hoz megoldást, azt gondolom. Szabadság? Mit kezd azzal egy olyan ember, aki nem ismeri a területe határait, nem képes, és gyakran még késztetést sem érez, annak megtalálására, még jobb esetben átlépésére.

Kössük meg a kezeket, írjunk újabb intelmeket és határozzuk meg, mit kell tanítani? Gondoljuk ide az előzőekben „felvázolt” kollégát. De nem lehet csak tanár, csak diák, csak tanterv, szinten megoldást keresnünk! Persze ezek már utópiák... De szép utópiák, amikért érdemes próbálkozni. Párhuzamban egyéni

szinten, hogy a bennünk lévő igény meglegyen, kollektíven, hogy a képzésnek karaktere, arculata, célja legyen. Nem utolsó sorban, a társadalomban is kellene egy nyitás, hisz a visszajelzés onnan jön, így óriási az ő felelősségük is a helyzetben.

M.P.D.: Köszönöm a beszélgetést!

Köszönetnyilvánítás

A portré a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Nemzeti Tehetség Program NTP-NFTÖ-22-A2-0249 pályázati azonosítószerű támogatásával valósult meg. A támogatást ezúton is tisztelettel köszönöm!



KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM



Nemzeti
Tehetség Program